

Р Е Ц Е Н З И Я

От: Проф. д-р Елена Младенова Шипковенска, дм
Външен член на научното жури – заповед № 769/ 31.03.2016
на Ректора на Тракийски университет – Стара Загора

Върху: Конкурс за заемане на академична длъжност „ПРОФЕСОР”
в област на висшето образование 7 „Здравеопазване и спорт”,
по професионално Направление 7.1 „Медицина” и
научна специалност „Социална медицина и организация
на здравеопазването и фармацията”

Конкурсът за професор по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” е обявен от Тракийски университет – Стара Загора за нуждите на Катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт” на Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора (ДВ, бр. 9 / 02.02.2016 г.) Участва само един кандидат доц. д-р Светлана Методиева Димитрова, д.м.

ОБРАЗОВАНИЕ, КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Доц. д-р Светлана Методиева Димитрова, д.м. е завършила Висше медицинско образование във ВМИ „Иван Петрович Павлов”- Пловдив през 1986 г. Диплома серия Пд N 005318, 28.02.1986.
2. От 1986-1988 г. работи като участъков терапевт във Втора поликлиника – Стара Загора.
3. Последователно преминава всички степени на асистент в Катедрата по Социална медицина на Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора (от 1988 – 2005г.)
4. През 2005 г. е придобила научното звание „доцент“ – Свидетелство Номер 22933.
5. За периода 2006-2008 г. е назначена на 0.5 длъжност за директор на МК – Хасково, а от 2012 г. е на допълнителен договор като ръководител на Центъра за кариерно развитие на Тракийски университет.
6. Има признати 2 специалности: по „Социална медицина и здравен мениджмънт” - Диплома 40341, 16.07.1992 и „Обща медицина“ Свидетелство N0296, 17.06.2003.
7. Притежава образователна и научна степен „Доктор” от 2003 г., по научна специалност 03.01.53 „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”, Диплома Номер 28367, 25.03.2003.

8. Доц. Димитрова е преминала следдипломна квалификация у нас и в чужбина – Преподавател по обща медицина и първична здравна помощ – Европейски консорциум по първична здравна помощ – Брюксел, 1997-1998 г.; Кралска свободна болница – Лондон, 1997 г.; Модерна, клинична епидемиология – Варна, 1994-1995 г. И Ротердам – Лятна програма на Еразмус Юнивърсити – 1995 г., GCDF – JOB TIGER, SOFIA, 2014 Г СЕРТИФИЦИРАН БАЛИНТ ЛИДЕР, СОФИЯ, 2015 Г.
9. Владе английски и руски език. Има висока компютърна грамотност.

ОБЩО ОПИСАНИЕ НА ПРЕДСТАВЕНАТА НАУЧНА ПРОДУКЦИЯ ПО КОНКУРСА

Доц. Димитрова е представила всички изискващи се от Правилника на Тракийски университет документи, нагледно подредени и с достатъчен по обем и съдържание доказателствен материал.

1. Общият брой на публикуваните научни статии в периодични научни списания и рецензирани научни сборници - 112 публикации.
2. Има една самостоятелна монография, една в съавторство, един самостоятелен учебник и 7 учебници и учебни помагала в съавторство.

Видове научни трудове

Вид на публикациите	До доцентура		След доцентура		Общ брой
	Брой	Процент	Брой	Процент	
Автореферат на дисертационен труд	1				1
Учебници, учебни помагала, монографии, ОБЩО	5		5		10
Самостоятелно	1	10.0%	1	10.0%	2
В съавторство, първи автор			1	10.0%	1
В съавторство, втори и следващ автор	4	40.0%	3	30.0%	7
Статии в пълен текст, ОБЩО	56		56 (16*)		112
Самостоятелни публикации и публикации като първи/последен автор	25	46.6%	25 (6*)	46.6%	50
Втори и следващ автор	31	55.4%	31	55.4%	62
Общо	56		56		112
Участия с научни доклади и постери в национални и международни научни форуми – като водещ/презентиращ автор	21 (4*)	42%	29 (8*)	58%	50 (12*)

*от тях на английски език

3. Отпечатани в международни научни списания - 16 публикации.
4. След придобиването на научното звание „доцент” са реализирани 56 публикации, 16 от които на английски език и 29 участия, 8 от които в чужбина.

5. Общ брой цитирания – 117. Една статия е цитирана от 27 публикации на чужди автори.
6. Научните публикации третират актуална тематика: проблеми на общественото здраве и здравеопазване, с акцент върху първичната медицинска помощ, медицинска етика – фундаментални проблеми, приложна клинична етика, управление и проблеми на медицинското образование.
7. Разпределението на публикациите по години е доста равномерно, което говори за целенасочено и добре планирано научно развитие на кандидата.

Тези наукометрични данни са достатъчни за придобиване на академичната длъжност „професор”.

ОЦЕНКА НА НАУЧНАТА АКТИВНОСТ

1. Научната активност на доц. Димитрова се изразява в широкото представяне в страната: 38 участия с научни доклади като водещ/презентиращ автор на научни конференции у нас и 12 - в чужбина.

2. Тя участва като ръководител и участник в 5 университетски научно-изследователски проекти, от които по-важни са: „Университетско образование по обща медицина“ (1996-1998), „Медицински проучвания и доказателствена медицина“ (2002-2003), „Институционализиране на хоспис, чрез реформа в сферата на медико-социалните услуги“ (2006-2008 г.).

3. Ръководител/консултант е на 6 докторанти за придобиване на ОНС „доктор“ , двама от които са защитили успешно.

4. Изготвила е 9 становища като председател/член на научно жури за придобиване на научна степен или заемане на академична длъжност.

5. Членува в 4 национални и 3 международни професионални и научни организации. Била е заместник-председател на РК на БЛС – Стара Загора. Председател е на Етична комисия към СОИБОМ.

ОЦЕНКА НА НАУЧНАТА И НАУЧНО-ПРИЛОЖНАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Рецензираните трудове и произтичащите от тях приноси основно са в областта на конкурсната специалност. Научните статии и доклади са публикувани в авторитетни списания у нас и в чужбина: Социална медицина, Медицински меридиани, Обща медицина, Педиатрия, Scripta Scientifica Medica, Medical University, Varna, The Trakia Journal of Sciences, Asklepios и др.

Прочитът на рецензираните трудове очертава доц. Димитрова като специалист с научни интереси, ориентирани в следните направления:

1. Медицинска и приложна клинична етика.
2. Проблеми на общественото здраве и здравеопазване.

3. Епидемиология и профилактика на хроничните неинфекциозни заболявания.

4. Проблеми на медицинското образование

В описателен план приносите могат да се представят както следва:

1. *Демонстрирани са задълбочени познания при изследване на процеса на търсене и получаване на информирано съгласие от пациента и взаимоотношенията лекар-пациент.* Този раздел е много значим в творчеството на доц. Димитрова и включва дисертационен труд и автореферат, монография и публикации с №№: 3, 11, 21, 24, 25, 31, 53, 57, 60, 68, 77, 80, 83, 86, 90, 97, 110 от списъка с научните трудове. Разработките от тази група поставят началото на комплексно изследване на информираното съгласие и представяне на този научен въпрос през призмата на медицината, етиката и правото. Високо оценявам *авторския характер* на разработената рамка на декларация за информирано съгласие, одобрена от изпълнителния директор на НЗОК през 2002 г. и внедрена в МФ - Стара Загора и в няколко български болници.

Най-ранните изследвания на автора в областта на медицинската етика, започват с проучване на мнението на студенти-медици върху различни проблеми в областта на медицинската етика – от текста на Хипократовата клетва до актуални съвременни предизвикателства като евтаназия, донорство на органи, репродуктивни технологии и автономията на пациента. (№№ 15, 17, 22, 23, 24, 31, 38, 46, 76) Специален акцент в проучванията е поставен на правата на пациентите, обект на палиативни и терминални грижи. (№№ 84, 94, 98, 105, 107). За първи път в е представен *Балинтовия метод*, базиращ се на зачитане на личността на пациента и подчертаване значението на комуникацията с него. Интерес представлява новата концепция за *Предварително планираната грижа*, основана на взаимоотношенията лекар-пациент и преди всичко върху автономността на пациента.

2. *Друга широко застъпена тема в разработките на доц. Димитрова е Първичната медицинска помощ.* Представен е систематизиран анализ на условията на дейност и функционирането на ПМП преди въвеждане на здравната реформа в извънболничната помощ, като е проучено отношението на студенти, лекари и пациенти към организацията на болничната и извънболничната помощ. (12, 19, 20, 27, 29, 32) Интересът към тази проблематика се запазва и след големите организационни промени на българската здравеопазна система в началото на 21 век. Оценени са актуални проблеми на общата медицинска практика и възникналите морално-етични дилеми в хода на здравната реформа у нас, не само при общопрактикуващите лекари, но и при специалистите по здравни грижи. (№№ 88, 89, 112, 122) Подчертана е ключовата роля на общопрактикуващия лекар в ПМП, неговата професионална подготовка и следдипломно продължаващо обучение по обща медицина. (№№ 41, 42, 43, 44, 45, 47, 49, 50, 54, 55, 56, 59, 69, 70, 72, 82,

100). *За първи път у нас е изяснен профила на специалиста по обща медицина, неговите квалификационни умения и са дадени насоки за неговото бъдещо развитие.*

3. *Направен е сравнителен анализ на структурата и динамиката на основни демографски процеси и показатели. (58,73,85,96) Очертани са неблагоприятните тенденции, по-специално на детската смъртност за тридесетгодишен период Установено е по-изразено демографско застаряване от средното за ЕС, по-висока смъртност и ниска раждаемост, обуславящи тенденцията към депопулация и са дадени препоръки от здравно-политически характер.*

4. *Компетентно и в критичен аспект са разгледани съвременните методи и принципи за профилактика на хроничните неинфекциозни заболявания. Обект на изследване е епидемиологията на: болестите на органите на кръвообращението, включително хипертонията, мозъчно-съдовата болест, онкологичните заболявания в регионален аспект. (33,35,62,63,67) В международен колектив е проучена епидемиологията на хепатит С , статия (66), с голяма цитируемост. Приносите на тези изследвания са теоретично-познавателни и практико-приложни – отчитане на слабости при ранното откриване на отклоненията в здравословното състояние, регистрацията на заболяванията и техния мениджмънт.*

5. *Идентифицирани са бариерите на индивидуално и обществено ниво, възпрепятстващи промотивните дейности. С ценен приложен аспект са проучванията, включени в разработките с номера 14, 16, 26,36,37, 51, 109, 120, предоставящи комплексна методология за промоция на здравето, адаптирана за различни възрастово-социални групи. Изследвано е разпространението на тютюнопушенето при студенти като водещ поведенчески рисков фактор и са отчетени предпоставките, благоприятстващи неговото разпространение.*

6. *Изследванията в областта на медицинското образование (№№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 28, 30, 34, 78, 81, 102, 113, 118, 121) имат научно-приложен принос за подобряване качеството на медицинското образование. Проучени са различни аспекти на образователния процес : необходимостта от въвеждане на иновативни педагогически методи и техники, като интегрирано обучение, проблемно-базирано обучение, активни методи на обучение на студенти и специализанти, ефективност на самостоятелна работа, отношение към обучението, удовлетвореност от учебния процес и др. (40,48,75) Идеята за студент-центрирания подход е заложена в голяма част от публикациите по темата „Медицинско образование“. Приноси в направлението на медицинското образование са й 8-те учебници и учебни помагала с конкретно планиране и с разнообразни материали за преподаването – казуси, примери, отлични студентски разработки и др;*

Обобщавайки направения анализ, може да се отбележи, че научната продукция на доц. Димитрова има следните качества:

1. Авторката избира за обект на научно търсене и анализ актуални проблемни области на съвременното обществено здравеопазване, свързани с първичната медицинска помощ, етичните взаимоотношения между лекар-пациент, демографията и др.

2. Постановките и методиките на проучванията са адекватни на поставените цели и задачи.

3. Повечето от резултатите, които авторката получава, потвърждават и обогатяват изводите направени и от други автори в областта на приложната клинична етика и общественото здраве и здравеопазване, но друга част са новост за българската наука – Балинтовия метод, предварително планираната грижа и медицина основана на доказателства.

4. Част от нейните разработки предоставят ценна информация за нуждите на планирането и вземането на решения в областта на ПМП и воденото на съвременен обучителен процес по социална и обща медицина.

Отражение (цитирание) на научните публикации на кандидата в националната и чуждестранна литература

Научните трудове доц. Светлана Димитрова са цитирани общо в 117 наши и чуждестранни публикации. Една статия е цитирана в 27 публикации на чужди автори.

ОЦЕНКА НА УЧЕБНО ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

1. Кандидатката изнася лекционни курсове по: „Социална медицина“, „Управление на здравните грижи“, „Медицинска етика и деонтология“, „Промоция на здравето“, „Управленски комуникативни техники и умения“, „Стратегии за промоция на здравето“ за специалностите: „Медицинска сестра“, „Социални дейности“, „Медицинска рехабилитация и ерготерапия“, „Управление на здравните грижи“, а също и практическо обучение на английски език по „Социална медицина“ и „Медицинска етика“ за специалност „Медицина“. социална медицина, промоция на здравето, стратегии за промоция на здравето.

2. Учебната натовареност (лекции, упражнения, изпити) е по-голяма от рамката на нормативните изисквания. Тя варира през годините - от 360 до 480 часа в зависимост от учебните планове на студентите.

3. Броят на учебниците и учебните помагала е 8, от които 5 са издадени след доцентурата. Първите две учебни ръководства са създадени, за да подпомогнат началото на преподаването по две нови за времето на публикуването си учебни дисциплини – медицинска етика и обща медицина. (1,2).

4. Доц. Димитрова разработва и участва в създаването, както и в последващото актуализиране на учебни програми (на български и на английски език), включени в нейната преподавателска дейност.

Лични впечатления

Познавам лично доц. д-р Димитрова от началото на нейния професионален път. Тя е отговорен и прецизен преподавател и изследовател. Отличава се с висока професионална компетентност и широки научни интереси. Впечатляващи са творческия ѝ ентузиазъм и инициативност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на положителната оценка на учебно-преподавателската дейност, научната значимост на научните трудове и отзвук, който са получили у нас и в чужбина, намирам за основателно да предложа доц. д-р Светлана Методиева Димитрова, дм да заеме академичната длъжност **„Професор”** по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” за нуждите на Катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт” на Медицински факултет, Тракийски университет – Стара Загора.

16.05.2016 г.
София

Рецензент:
(Проф. д-р Е.Шипковенска, дм)